

Nr 741

Av herr **Österdahl**, om förläggande till Gotland av statlig verksamhet.

(Lika lydande med motion nr 831 i Andra kammaren)

I årets statsverksproposition har ett särskilt kapitel ägnats åt regional utveckling, där man bl. a. redogör för Länsplanering 1967, dess syfte och utformning samt för den beräknade utvecklingen i de olika länen. Beträffande jämförbarheten mellan de skilda länen anföres att länsstyrelserna fick fritt utforma prognos 2. Detta betyder — även om planeringsnivån i allmänhet är rimlig — att resultaten i de skilda länen inte är fullt jämförbara. Prognos 1 hade till syfte att motverka olägenheterna härav. Det har emellertid befunnits nödvändigt att något vidareutveckla detta prognosalternativ för att få ett mera tillfredsställande underlag för jämförelser mellan länen. Detta vidareutvecklade prognosalternativ har utarbetats inom inrikesdepartementets planeringssekretariat, varvid även de skilda länsresultaten har sammanställts och värderats. Alternativet benämnes i propositionen ”prognos O”.

Befolkningstalet på Gotland var vid senaste årsskiftet nära 54 000 invånare. Under de senaste 15 åren har Gotland haft ett utflyttningsöverskott på över 9 000 personer. Födelseöverskottet på Gotland har medverkat till att befolkningsminskningen kan begränsas till ca 5 000 personer.

Enligt prognos 2 beräknas folkmängden i Gotlands län år 1980 uppgå till 50 700 personer, men enligt prognos O, som skall vara mera jämförbar länen emellan, skulle den samma år vara endast 47 000.

Alternativ O innebär också att Gotlands befolkning år 1980 jämfört med befolkningstalet 1967 skulle uppgå till endast 87,1 procent. Endast två län i hela Sverige beräknas få en sämre procentuell utveckling, nämligen Jämtlands och Norrbottens län.

Länsstyrelsen har också beräknat att Gotlands folkmängd år 1980 skall uppgå till 58 000 personer om antalet inflyttade resp. utflyttade är lika stort. Detta skulle innebära att utflyttningsöverskottet skulle uppgå till 11 000 personer fram till år 1980 — en fruktansvärt stor åderlåtning av Gotlands befolkning, som i första hand berör den yngre arbetskraften. Antalet äldre personer kommer därigenom att öka avsevärt relativt sett.

En sådan nedgång i sysselsättningen kommer också att få allvarliga konsekvenser på olika områden. Underlag kommer att saknas för en allsidig

samhällsservice. Särskilt gäller detta akutsjukvården och de gymnasiala skolorformerna. Allvarliga är också de ekonomiska konsekvenserna för kommuner och landsting genom det beräknade bortfallet av skatteunderlag och ökade kostnader för åldringsvården och vården av långvarigt sjuka, beroende på den kraftiga uppgången av antalet åldringar. Eftersom en väl utvecklad samhällelig och kommersiell service är en grundförutsättning för en regions attraktionskraft torde en negativ utveckling innebära en stor risk för att bristande service kan bli ett primärt utflyttningsmotiv för många gotlänningar. Vidare innebär den minskade tillgången på manlig personal en kraftig försvagning av mobiliserings- och kuppförsvärsberedskapen på Gotland.

Det är därför angeläget att olika åtgärder prövas för att motverka denna negativa utveckling. I andra motioner till årets riksdag har bl. a. föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att nyetablering av företag och utveckling av redan befintligt näringsliv på Gotland — liksom turist- och fritidsnäringarna — stöds med lån och bidrag som om länet ingick i stödområdet. En annan åtgärd är att söka få till stånd ökad statlig verksamhet genom förläggning av statlig förvaltning och statlig industriell eller annan statlig verksamhet till Gotland. I oktober 1968 tillsatte statsrådet Wickman en delegation för statlig industrietablering i Norrbottens län. För att delegationen skulle uppnå en effektiv samordning med lokaliserings- och arbetsmarknadspolitiken skulle delegationen samråda med finans- och inrikesdepartementen samt arbetsmarknadsstyrelsen.

Med hänsyn till den beräknade allvarliga utvecklingen i Gotlands län fram till år 1980 bör också en liknande delegation tillsättas för Gotlands län.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att en särskild delegation tillsättes som har till uppgift att åstadkomma etablering av statlig verksamhet på Gotland.

Stockholm den 28 januari 1969

S.-O. Österdahl (fp)